

BUNA GUVERNARE ÎN CHIȘINĂU—INTRODUCEREA BUGETULUI DE PERFORMANȚĂ ÎN CAPITALA MOLDOVEI

Consortiul PAUCI&BCI a demarat un proiect în domeniul bugetării de performanță

DATE GENERALE DESPRE PROIECT

În perioada 2010 – 2013, în Republica Moldova, se implementează proiectul „Buna Guvernare în Chișinău – introducerea bugetului de performanță în capitala Republicii Moldova”. Proiectul este sprijinit financiar de Programul CEI/KEP și co-finanțat de Programul Asistența Poloniei din cadrul Ministerului Afacerilor Externe din Polonia și este realizat de către Fundația de cooperare PAUCI (Polonia) în parteneriat cu Business Consulting Institute (Republica Moldova). Proiectul are ca scop promovarea bunei guvernări în municipiul Chișinău și, în special, îmbunătățirea calității managementului financiar prin introducerea modelului bugetului de performanță bazat pe experiența poloneză.

Activitățile proiectului vor fi derulate în două etape:

- Etapa inițială (de pregătire, 2010-2011)
- Etapa de implementare a bugetului de performanță (2011 – 2013)

Activitățile din 2010 includ o serie de seminare pentru toate direcțiile și secțiile implicate în elaborarea bugetului municipiului Chișinău. Seminarele vor fi facilitate de o echipă mixtă de experți din Polonia și Moldova și vor fi fortificate prin 2 vizite de studiu în Polonia (Cracovia, Bochnia, Varșovia) și 2 stagii pentru 2 specialiști în bugetare din Chișinău în Cracovia, primul oraș din Polonia care a introdus bugetarea de performanță (1994). Activitățile din 2010 vor fi totalizate în cadrul unui seminaș prin crearea echipei „Task Force”, alcătuită din 15 membri, reprezentanți ai administrației municipalității, ONG-urilor, mediului de afaceri și Comisiei pentru Buget și Finanțe a Consiliului Municipal Chișinău. Activitățile proiectului vor fi evaluate de către un evaluator extern, recomandările cărui vor fi luate în considerare ulterior a proiectului. În perioada Ianuarie – Iunie 2011, angajații unităților bugetare ale Administrației Municipiului Chișinău și membrii echipei „Task Force” vor pregăti primul „draft” al bugetului de performanță al Municipiului Chișinău. Procesul de elaborare a draft-ului va fi supravegheat de către experții polonezi și moldoveni. „Task Force” va prezenta rezultatele preliminare în cadrul întâlnirii de totalizare. Etapa de implementare va avea loc în 2011-2012. Se preconizează ca începând cu anul 2013, municipiul Chișinău va implementa în mod oficial bugetarea de performanță.

Activitățile Proiectului (Etapa de pregătire 2010-2011)

- Vizită de pregătire a experților și coordonatorului de proiect polonezi în Moldova (Aprilie 2010)
- Vizită de studiu în Polonia pentru Managementul Municipiului Chișinău (Mai 2010)
- 4 seminare introductive de o zi în Chișinău (Iunie 2010)
- Instruire specializată de 3 zile pentru specialiștii implicați în sistemul bugetar al municipiului Chișinău (Septembrie 2010)
- Vizită de studiu în Polonia pentru reprezentanții tuturor sectoarelor partenere implicate în sistemul bugetar al municipiului Chișinău (Octombrie 2010)
- Stagiul în Cracovia pentru specialiștii în bugetare din Chișinău (Noiembrie 2010)
- Seminar de totalizare intermediar în Chișinău și crearea echipei „Task Force” (Decembrie 2010)
- Evaluarea intermediară a proiectului (Ianuarie – Februarie 2011)
- Studii de caz (Ianuarie – Mai 2011)
- Întâlnirea de totalizare a echipei „Task Force”. Prezentarea bugetelor de performanță pilot a unităților selectate elaborate în timpul studiilor de caz (Mai – Iunie 2011).

Etapa de implementare a bugetării pe bază de performanță (2011-2013)

Programul detaliat pentru implementarea bugetului de performanță va fi determinat ca rezultat al Etapei inițiale. Se planifică, până la sfârșitul anului 2011, elaborarea versiunii finale a bugetului de performanță pilot a Municipiului Chișinău pentru anul 2012. În același timp, în a doua jumătate a anului 2011, vor fi desfășurate seminare de instruire specializate în domeniul monitorizării implementării sarcinilor bugetare pentru managementul municipiului și specialiștii în elaborarea și executarea bugetului. De asemenea, vor fi introduse schimbări organizatorice în Managementul Municipiului și în special în Direcția Buget și Finanțe. Activitățile din 2012 vor fi orientate spre pregătirea unui buget de performanță real pentru anul 2013, pentru a fi aprobat de Consiliul Municipal Chișinău.

[Cititi în această editie](#)

DATE GENERALE DESPRE PROIECT

PAG. 1

ACTIVITĂȚI REALIZATE

PAG. 2

OPINII ALE EXPERTILOR

PAG. 2

Acest proiect este finanțat de

Programul
Asistența
Poloniei

și co-finanțat de

Inițiativa
Europeană
Centrală
CEI/KEP

Acest proiect este implementat de
Consortiul

Fundația de Cooperare
Polonia-Ucraina,
PAUCI

Business
Consulting
Institute

ACTIVITĂȚI REALIZATE

Vizită de pregătire a experților și coordonatorului de proiect polonezi în Moldova

Scopul vizitei a fost discutarea logisticii și detaliile implementării proiectului cu partenerii, experții și beneficiarii din Moldova.

Vizită de studiu în Polonia pentru Managementul Municipiului Chișinău

În perioada 10 – 16 mai 2010, sa desfășurat vizita de studiu în Polonia a delegației din Republica Moldova, compusă din reprezentanții Ministerului Finanțelor Republicii Moldova, administrației municipiului Chișinău și ICCM „Business Consulting Institute”. Scopul vizitei de studiu a fost familiarizarea factorilor de decizie și politicienilor din Municipiul Chișinău, responsabili de bugetul municipiului, cu conceptul de bugetare de performanță și practicile de bună guvernare. Delegația din Moldova a vizitat orașele poloneze Varșovia, Cracovia și Bochnia, unde bugetarea de performanță este implementată cu succes.

4 seminare introductive de o zi în Chișinău

În perioada 15-18 iunie 2010, au fost organizate 4 seminare introductive de instruire (de o zi) în domeniul bugetării de performanță. La seminar au participat reprezentanți ai Ministerului de Finanțe și Primăriei municipiului Chișinău, administrațiilor publice locale din municipiul Chișinău și ai Direcției Generale Finanțe a Consiliilor Raionale. Scopul seminarelor a fost familiarizarea factorilor de decizie, specialiștilor în bugetul municipal și local, managementului unităților (secții/direcții) bugetare al municipiului Chișinău cu ideea de bugete de performanță și participarea cetățenilor în formarea bugetelor și monitorizarea implementării sarcinilor bugetare. Instruirile au fost oferite de **Piotr Wierchoslawski**, Șef al Unității de Monitorizare și Evaluare, Primăria Cracovia (Expert PAUCI, Polonia) și **Angela Secrieru**, Profesor universitar, Academia de Studii Economice din Moldova (Expert BCI, R. Moldova).

OPINII ALE EXPERTILOR

“Dacă nu măsoară rezultatele, nu poți deosebi succesul de eșec, iar dacă nu vezi succesul, nu poți să-l recompensezi, respectiv dacă nu recunoști eșecul, nu poți să-l corectezi.”

Doar prin abordarea principiului de măsurare a performanței, instituțiile publice pot procura și utiliza resursele într-o manieră economică, eficientă și eficace, în scopul obținerii rezultatelor dorite. Implementarea bugetării pe bază de performanță este o provocare de o relevanță deosebită pentru autoritățile publice din municipiul Chișinău. Pornind de la aceste considerente, măsurile organizate în cadrul acestui proiect reprezintă un suport esențial pentru municipalitate, în vederea transpunerii în viață a respectivei provocări.

Herța Veronica, Director al Direcției Buget și Finanțe, Primăria municipiului Chișinău

Introducerea bugetelor de performanță în Chișinău va asigura transparența bugetul local, va îmbunătăți gestiunea financiară și va arăta cât este de eficientă cheltuirea banilor în scop public. Pentru organizatorii polonezi a fost impresionant să vadă modul în care autoritățile municipiului și funcționarii publici sunt determinați să introducă modificări. Credem că această determinare va rezulta în punerea în aplicare a reformei până la sfârșitul anului 2011. Aș dori să mulțumesc echipei BCI pentru merite și asistența organizațională acordată la nivel înalt. Vizita de studiu în Polonia și seminarele de instruire desfășurate fac parte din etapa inițială a proiectului, dar sunt sigur că proiectul nostru va fi unul dintre cele mai bune, sprijinit de Ministerul Afacerilor Externe din Polonia.

Adam Sauer, Coordonator de proiect, Fundația PAUCI

Acest proiect asigură implementarea etapizată a bugetării pe bază de performanță în mun. Chișinău și dezvoltarea capacităților administrative ale unor APL din Republica Moldova, inclusiv a primăriei municipiului Chișinău prin organizarea unor seminare, vizite de studiu și stagii în Polonia. Seminarele de instruire au reușit să argumenteze necesitatea și oportunitatea promovării inovațiilor în procesul de bugetare la nivelul APL din Republica Moldova, să identifice și să caracterizeze particularitățile și avantajele bugetării pe bază de performanță, să accentueze rolul bugetelor de performanță în implementarea strategiilor locale de dezvoltare pentru asigurarea dezvoltării durabile a UAT din Republica Moldova și să informeze despre progresele înregistrate în APL din Republica Moldova în promovarea bugetării pe bază de performanță (mun. Bălți, Comrat, or. Ungheni, Ștefan-Vodă, Florești). În consecință, seminarele constituie un suport teoretic, metodologic și practic de maximă utilitate în procesul de promovare și implementare a bugetării pe bază de performanță în APL din Republica Moldova.

Angela Secrieru, Profesor universitar, Academia de Studii Economice din Moldova, Expert BCI

Un element important al proiectului este colaborarea experților polonezi cu cei moldoveni. Marele avantaj al proiectului constă în faptul că acesta este o continuare a altui proiect realizat în cinci orașe din R. Moldova în perioada 2009-2010, în parteneriatul dintre Polonia și Moldova. Realizarea scopului proiectului depinde nu numai de activitățile planificate, dar și de alți factori, cum ar fi, modelul bugetului de performanță ales pentru a fi pus în aplicare, identificarea specialiștilor administrației municipale implicați în proiect, infrastructura tehnică și sistemul tehnologiilor informaționale. Una dintre ideile principale ale seminarelor desfășurate a fost prezentarea implementării bugetului performanță ca o consecință firească a punerii în aplicare a inovațiilor, adaptarea administrației locale la procesele care au loc în lumea modernă la nivel social, economic și tehnic. Inovațiile în sectorul public au fost prezentate ca un proces, care apare sub influența factorilor externi sau sub influența "nevoii interioare", influențată de dezvoltarea cunoștințelor și competențelor, pe de o parte, și respingerea soluțiilor ineficiente, pe de altă parte. Seminarele au ajutat participanții să privească printr-o prismă nouă funcționarea administrației publice, misiunea și obiectivele sale și au contribuit la realizarea modalităților alternative de furnizarea a serviciilor publice și posibilităților de îmbunătățire a calității și eficacității acestora.

Piotr Wierchoslawski, Șef al Unității de Monitorizare și Evaluare, Primăria Cracovia, Expert PAUCI

Sunt de aproape un an implicat în activități practice de implementare a conceptului bugetării pe bază de performanță în două orașe: Bălți și Ungheni, în cadrul unui program susținut de PNUD Moldova, de aceea am acceptat cu mare interes participarea în cadrul implementării acestui concept și în administrarea bugetară a mun. Chișinău. Mica noastră experiență atestă că bugetele liniare utilizate în prezent în activitatea administrațiilor publice locale din Republica Moldova tind să concentreze procesul decizional mai mult pe intrările în buget decât pe eficiența și eficacitatea cheltuielilor realizate. Abordarea actuală a bugetului liniar este puțin utilă pentru asigurarea responsabilității ordonatorilor principali de credite față de performanțele obținute. Prezentarea telegrafică pe linii de cheltuieli planificate și realizate pentru activități formulate ambiguu și neclar este neînțeleasă pentru majoritatea celor interesați și accesibilă doar specialiștilor cu studii în domeniu. Aplicarea conceptului de bugetare pe bază de performanță necesită ca autoritățile publice să producă documente bugetare mai complexe dar în același timp mai accesibile publicului larg. Deoarece aceste documente detaliază cheltuielile efectuate și prezintă în amănunte informații cu privire la ce s-a obținut concret din banii alocați unei sau altei activități și care este eficiența și eficacitatea cheltuielilor realizate. Din aceste considerente susținem implementarea acestui proiect și vom depune efort pentru asigurarea succesului realizării.

Venceslav Bulat, expert asociat al proiectului